

SZAKMAI TERV

A Bodrogközi Többcélú Kistérségi Társulás

„Bodrogközi Információs Pontok (BIP)”

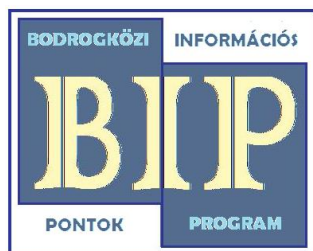
c. pályázatához

Társadalmi Megújulás Operatív Program

LHH Kistérségek projektjei

Kódszám:

TÁMOP-5.1.1-11/1/A

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Tartalomjegyzék

Bevezető	3
Általános és konkrét célok	3
A probléma meghatározása és bemutatása	6
A célcsoport és a célcsoport körében végzett szükségletfelmérés bemutatása	18
A projekt szakmai tartalma és módszertani megvalósítása	23
A szakmai program megvalósításának várható eredményei	32
Projekt kockázatainak és azok kezelésének bemutatása	33
A projekt illeszkedése a kistérségi fejlesztési stratégiákhoz és az esélyegyenlőségi tervhez ..	34
A projekt szakmai tevékenységeinek időbeli ütemezése	37

Bevezető

A szakmai program elkészítésének célja olyan számszerű adatokkal, pontosan körülhatárolt tevékenységekkel, költségekkel és időbeli ütemezéssel alátámasztott terv kidolgozása, amely megalapozza a pályázatban vállalt célok teljesítését, és elősegíti a döntéshozók számára a projekt áttekintését, hatékonyságának és eredményességének megítélését.

Általános és konkrét célok

A BIP projekt általános célja a Bodrogközi kistérség 17 településén a szórványosan, és esetlegesen működő kulturális, és információs szolgáltatások integrálása, továbbá új, közösségfejlesztést célzó tevékenységek meghonosítása. Ezen célok elérése érdekében minden településen függetlenül annak lélekszámától szükség mutatkozik egy olyan helyi lakos közreműködésére, aki a folyamatnak, a fejlesztéseknek a motorja akar és tud lenni. Olyan személyeket kell erre a posztra helyezni, akik a szükséges szakmai ismereteken túlmenően képesek mozgósítani a települések lakosságát, aktivizálni a civil szerveződések. Ezen túlmenően a kistérségben létre kell hozni egy olyan információs hálózatot, mely a térségi együttműködésnek helyi, operatív közreműködőket biztosít a Bodrogközi Többcélú Kistérségi Társulás keretein belül olyan területeken, melyeken nem adottak a feltételek a struktúra nélküli sikeres együttműködéshez. Két dimenzióban szükséges a fejlesztések irányvonalát kijelölni az optimális eredmény eléréséhez; egyrészt felülről lefelé központosítottan, tervezett intézkedések által, másrészt alulról felfelé a rendszert alkotó legelemibb építőeleme fókuszálva: az emberre, és annak csoportjaira, az emberi közösségekre. Az intézkedés tervezetek több területen már rendelkezésre állnak, így a hosszú távú célok is kijelölésre kerültek, máshol csak a legfontosabb feladatok összeírása történt meg. Az alábbi 7 területen kitűzött általános célok összefoglalják jelen projekt legfontosabb irányvonalait:

Könyvtár

- ❖ Integrált könyvtári rendszer bevezetése a mozgókönyvtári feladatokat ellátó könyvtárakban.
- ❖ A könyvtárhasználat és az olvasáskultúra fejlesztése könyvtári rendezvények: író-olvasó találkozók, vetélkedők, játszóházak, könyvtári foglalkozások szervezése által.
- ❖ Programok és foglalkozások a könyvtári szolgáltatások népszerűsítése.
- ❖ Nyugdíjasoknak, munkanélkülieknek, GYES-en, GYED-en, GYET-en lévők részére internet használat elsajátítása, ösztönzése.
- ❖ Helyismereti információk gondozása, közzététele.

Közművelődés

- ❖ A nagy hagyományú és sajátos népi, történeti és gazdasági hagyományok továbbvitele, kutatása, beépítése a mindennapi életbe.
- ❖ A közösségi élet színtereinek és az azokban folyó szakmai munka fejlesztésére, bővítésére.
- ❖ Az információhoz való hozzájutás lehetőségeinek bővítésére.
- ❖ A bodrogközi településekhez, valamint általában a Bodrogközhöz való kötődés erősítése, a „bodrogközi identitás” kialakítása.

Turisztika

- ❖ A jelenleg elérhető turisztikai látványosságok, és szolgáltatások összefoglalása.
- ❖ Falusi túrizmus, vendéglátás területén forrásbevonás ösztönzése.
- ❖ Egységes turisztikai arculat kialakítása.
- ❖ A turisztikában érdekelt szereplők együttműködésének előmozdítása.
- ❖ Közös tartalomfejlesztés a sárospataki és a sátoraljaújhelyi TDM szervezetekkel.
- ❖ Magyar Turizmus Zrt. programjaiba való bekapcsolódás.

Média és kommunikáció

- ❖ Térségi marketing tevékenység.
- ❖ Térségi médium létrehozása.
- ❖ Megjelenési lehetőségek generálása a regionális, és az országos médiában: szaklapok, kiadványok, útikönyvek, televíziós műsorok, rádióműsorok.
- ❖ Bodrogköz megjelenítése nemzetközi, országos, regionális tematikus kiállításokon, vásárokon, workshopokon.
- ❖ Térképi alkalmazások (Wikipédia, Google Maps), Web 2.0 alapú fejlesztések
- ❖ Térségi rendezvénynaptár készítése

Foglalkoztatás

- ❖ Rendszeres együttműködések kialakítása szakmai szervezetekkel.
- ❖ Szakképzés és felnőttoktatás kistérségen belüli szervezése.
- ❖ nyomtatott, és on-line álláshirdetések rendszeres közzététele.
- ❖ Foglalkoztatással kapcsolatos pályázatok figyelése, kiajánlása, és programgenerálásban való közreműködés.

Informatika és internet hozzáférés

- ❖ IT mentor program tapasztalatainak feldolgozása.
- ❖ A számítógép és az internet használatából fakadó előnyök terjesztése.
- ❖ Információkhoz való hozzáférés előmozdítása.
- ❖ Felhasználói szintű számítógépes ismeretek kialakítása - a mindennapi életben hasznos alkalmazások használatának ismertetése.
- ❖ e-ügyintézés elterjesztése a szolgáltatásoktól messze eső kistélepüléseken (ügyfélkapu, netbank).
- ❖ kapcsolattartás segítése: levelezések (önéletrajzok, motivációs levelek, ajánlatok), ingyenes telefonálás (skype, gtalk).

Pályázatírás és projektmenedzsment

- ❖ A hazai és EU-s pályázati kiírások napi rendszerességű figyelemmel kísérése a potenciálisan érintett szervezetek informálása.
- ❖ Pályázati elképzelések, projektötletek kidolgozása a hazai és uniós pályázatok előkészítése, megvalósulásának elősegítése, támogatása.
- ❖ Magánszemélyek (gyerekek, családok, alkotószelleműek/kedvűek) pályázati aktivitásának fejlesztése

Mindezen feladatokhoz megfelelő infrastruktúra kialakítása, és humánerőforrás fejlesztése szükséges, továbbá a rendszert vezérlő, és információval ellátó „agytröszt”. Ezen feltételek megteremtése érdekében a projekt közvetlen céljai a következők:

- ❖ A mozgókönyvtári szolgáltatás (jelenleg 9) 17 települési bázisának IKT infrastruktúra fejlesztése, továbbá a helyszíneken települési információs és szolgáltató pontok kialakítása.
- ❖ 17 fő humánerőforrás kiválasztása, képzése és területi szupervizorok általi folyamatos felkészítése.
- ❖ Heti rendszerességű programok (önképző körök) generálása a helyi közösségek érdeklődésének megfelelően, továbbá térségi szintű események szervezése havi rendszerességgel – közös turisztikai arculat kidolgozása
- ❖ A digitális írástudás és internethasználat elterjesztésének előmozdítása.
- ❖ Kistérségen belüli híráramlás elősegítése, önálló újság (on-line és nyomtatott) megjelentetése.
- ❖ Forrásteremtésben, pályázati programok generálásában való közreműködés - magánszemélyektől, és kis projektektől kezdődően települési és térségi projektek előkészítésében való részvétel.

A probléma meghatározása és bemutatása

Általános jellemzők

A bodrogközi kistérség – a KSH által használt komplex mutató alapján - az ország kistérségei között a 2. legelmaradottabb kistérség. B-A-Z megye keleti részén, a szlovák határ szomszédságában helyezkedik el. A Bodrogközi kistérség 2004. január 1-jétől vált el a Sátoraljaújhelyi kistérségtől. Egyetlen városát, Cigándot csak 2004 augusztusában emelték városi rangra, az eltelt 8 évben a helyi fejlesztések célja a térségi központ feladatkör sikeres ellátása.

Vállalkozások, vállalkozásfejlesztési erőforrások

A működő vállalkozások ezer lakosra jutó száma: 18,1, ami a térség krónikus vállalkozás-hiányról tanúskodik. A térségben meghatározó a mezőgazdasági termelés és az ehhez kapcsolódó termék-előállítás. A hagyományosan mezőgazdasági jellegű térségben nem jöttek létre ipari létesítmények, így a helyi ipar csekély jelentőséggel bír, nagyobb ipari létesítmények nem találhatók a térségben.

A családok ma is családi gazdálkodással, östermelői tevékenységgel, kisállattartással próbálnak kiegészítő jövedelemre szert tenni. A csekély számú roma vállalkozás elsősorban az építőipar területén működik. Inkubátorház a kistérség közelében szintén csak Sátoraljaújhelyen található. A térség gazdasági helyzetét javíthatja, potenciálját növelheti, kapcsolati rendszerét bővítheti a 2007. dec. 21-én lezajlott schengeni határnyitás.

Mezőgazdaság, élelmiszeripar

A Bodrogi közben jelentős hagyománya van a mezőgazdasági termelésnek. Az élővizek és vizes élőhelyek nagysága jelentős, gazdag növényi flórával és állatvilággal rendelkezik. A mezőgazdasági termelést jelentősen befolyásoló tényező a térség túlnyomó többségére jellemző belvíz. A művelési ágak között növekszik a gyümölcssterület, amihez a feltételek kedvezőek. A kistérség nyugati részén a szövetkezetek és nagyobb gazdasági társaságok, keleti részén elsősorban az egyéni vállalkozások, és azok szövetkezései, valamint kisebb gazdasági társaságok tevékenysége a meghatározó.

A Bodrogi köz a nedves réti és réti típusos talajaival, legelőivel ideális adottságot jelent a külterületi extenzív, legeltetési állattartáshoz. A térség szarvasmarha állománya az elmúlt húsz év alatt az ötödére, a juhállomány a tizedére esett vissza. A sertésstenyésztés és tejhasznú kecsketartás, borjú nevelés gazdasági szerepe nem mutatható ki. A mezőgazdaság drasztikus ágazati átrendeződése, változása az agrár-foglalkoztatottak körére is hatással volt. Az állattartáshoz kapcsolódó helyi-térségi feldolgozó kapacitás, háttér (tej, sajt, hús stb.) az ágazat szétesése miatt nem épülhetett ki. A természetes, és mesterséges folyami és állóvízi, tavi halászat – térségi, történelmi, gazdasági - szerepe teljesen eltűnt. A mezőgazdaság mozgástere a tömbösített szántóföldi növénytermesztésre szűkült, ahol meghatározó és jelentős arányú foglalkoztatás nem valósul meg. A mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya 7,3 %. A térség mezőgazdasági adottságai kihasználatlanok.

Az erdősültség a megye síkvidéki területeivel összehasonlítva közepesnek tekinthető. Az intenzív gazdálkodásra nem alkalmas területek hasznosításában az országos tendenciákat figyelembe véve az energetikai célú faültetvények jelenthetnek megoldást, azonban ezen a területen még nem történtek határozott lépések.

Ipar

Borsod-Abaúj-Zemplén megye alapvetően ipari jellege a Bodrogi közben nem érzékelhető. A bodrogi falvak legnagyobb foglalkoztatói a varrodák voltak, amelyek elvesztették versenyképességüket, az alacsony munkabérek miatt, így sorra zárták be őket (Bodroghalom, Cigánd, Tiszakarád, stb.) Az ipart tekintve Bodrogi köz nehéz helyzetben van, nem jönnek a térségbe a vállalkozók, valamint az itteni lakosság sem vállalkozik, mivel nem rendelkeznek a vállalkozás beindításához szükséges pénzügyi és egyéb forrásokkal. A térség legnagyobb vállalkozásai mindezek ellenére mégis ipari jellegűek, és egy-két további, néhány 10 főt foglalkoztató üzem is akad. Jelenleg Ricsén működik a közel 50 csökkent munkaképességű munkavállalót foglalkoztató Start Rehabilitációs Rt. által működtetett ipari üzem.

Közlekedés

A kistérség meglehetősen elzártnak minősül, a Tisza, a Bodrog és az országhatár zárja körül. A folyókon több komp üzemel, hídon csak Cigándnál (Tisza), valamint Sárospataknál és Felsőberecknél (Bodrog) lehet átkelni rajtuk. Az 1994-ben átadott cigándi Tisza-hídnak nagy jelentősége van, összeköttetést biztosít Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és a kistérség között. Az országhatáron, a kistérségen belül csak a páncsi, korlátozott használhatóságú határátkelőhelyen lehet átkelni, bár a Schengeni határnyitással a hivatalos határátkelő helyek jelentősége megváltozott. Tiszakarád és Felsőberecki zsáktelepülés voltánál fogva jelentős hátrányban van közlekedési szempontból. Kompátkelés megszűnt, korábban két helyen - Zemplénagárdon és Tiszakarádon- vállalkozói fenntartásban, időszakilag, az igényekhez igazodva üzemelt.

A bodrogi kistérségbe nem vezet sem autópálya, sem elsőrendű főútvonal, viszont a 37. számú és 4. számú főút között jelentős, a cigándi Tisza-hídon átvezető, két megye között átmenő forgalom. Vasúti közlekedés nincs a kistérségben, felszámolták 2 évtizede a bodrogi és hegyközi kisvasút hálózatot. A belterületi úthálózat kiépítettségét tekintve a települések között nincs jelentős különbség. Elengedhetetlen feladat a kistérségen belüli elérhetőség, a tömegközlekedés fejlesztése, ami mindenekelőtt a járatok számának növelését jelenti. Ugyancsak fontos a kistérségen belüli iskolabusz hálózat rendszerének kialakítása. A Bodrogi köz valamennyi települését rendszeres autóbuszjárat köti össze Sátoraljaújhellyel és Sárospatakkal (az autóbuszjáratok bár rendszeresek, de nagyon ritkák.) A kistérséghez közel lévő városba, Kisvárdára kifejezetten nehéz eljutni.

A Lácacséke-Dámóc-Zemplénagárd-Révleányvár település-együttes esetében fontos a térségi elérhetőség javítása. Tiszakarád zsáktelepülés jellegének megszüntetése érdekében szükség van a Tiszakarádot Tizacsermellyel összekötő út megépítésére, illetve a Tiszakarádot Tiszatelekkel összekötő tiszai átkelő kialakítására. Ugyancsak megoldást kell találni Felsőberecki zsáktelepülés jellegének megszüntetésére is. A településeket összekötő utak állapota rossz minőségű.

Különösen rossz és balesetveszélyes az utak minősége Alsóberecki és Felsőberecki, Bodroghalom és Tiszakarád, Pácin és Cigánd, Cigánd és Sárospatak, Cigánd és Ricse között. Több településen a belterületi utaknak csak a 30-50%-a pormentes, ezen a tájon legalább 80 km külterületi út felújítására volna szükség, különösen azért, mert a Tisza-híd bekapcsolja a térséget az Alföld úthálózatába.

A kerékpárút a kistérségben az alábbi területeken nyert kiépítést: Cigánd bel-és külterületén 6 km hosszan, az árapasztó tározótöltésén, kb. 25 km hosszan nyert megvalósítást. Utak, járdák felújításra szorulnak, illetve helyenként hiányoznak, emiatt csorbul a turisztikai vonzerők megközelítése.

Bodrogi közben a pácini határátkelőhely megnyitása után több közúti határátkelő nyílt meg, így Karoson, Lácacsékénél biztosított az átkelés. Rövid távú tervben szerepel Dámócnál, Nagyrozvágnál és Zemplénagárdnál történő kiépítés is.

Igény mutatkozik a szlovák-magyar és részben ukrán határmenti (Alsó- és Felső Bodrogi) kapcsolatok (közlekedési, gazdasági, turisztikai, környezetvédelmi) átértékelésére, és fejlesztésére.

Egészségi állapot

A térségben magas az időskorúak, valamint a hátrányos helyzetű csoportok aránya, ebből következik, hogy az itt élők egészségi állapota rosszabb az országos átlagnál. A vízrendezés megoldatlanságából kifolyólag statisztikailag kimutatható egyes emésztőszervi betegségek szignifikáns növekedése, a korábbi időszakban mezőgazdasági kemikáliák fokozott használatának következményeként.

Sportolási lehetőségek

Cigándon szabadidő központ (D2 típusú sportcsarnok) működik sportolási célokra, illetve rendezvények lebonyolítására. A sportolási célokat szolgálja a műfüves és labdarúgó pálya is. 2008 év júniusában Sportcsarnokot avattak PPP beruházás keretében. Magas szintű sportlétesítmény található még szintén Cigándon, amelyet a Labdarúgó szakosztály használ (labdarúgó pálya+műfüves pálya). Itt van lehetőség amatőr sporttevékenységre is a műfüves pályán. Szintén kiemelkedő szintű sportlétesítménnyel rendelkezik Alsóberecki (labdarúgó pálya+műfüves pálya). Karcsa Község Önkormányzata a decentralizált helyi önkormányzati fejlesztési támogatások programban támogatást nyert el „Sporttelep felújítása Karcsán” címmel. Ricse Nagyközség Önkormányzata is a fenti támogatási programban pályázott sikeresen, így a tornaterem felújításra került.

A Könyvtári ellátás jellemzői

A kistérség a kulturális intézmények ellátottsága tekintetében rendkívül hátrányos helyzetben van, amely elsősorban az aprófalvas települési szerkezet miatt alakult ki. A kis létszámú települések önkormányzatai költségvetésükből nem tudnak fenntartani könyvtárat, sem művelődési házat, így ha az előírásoknak megfelelően működő könyvtárakat vesszük figyelembe, ahol teljes munkaidőben foglalkoztatott munkatársak vannak, akkor csak három könyvtár működéséről beszélhetünk (Cigánd, Ricse, Tiszakarád). A könyvtárak és a művelődési házak közel fele egy szervezeti egység. A cigándi Városi Könyvtár mozgókönyvtári szolgáltatás keretében 16 településen biztosítja a könyvtári szolgáltatást.

Település	községi könyvtár	iskolai könyvtár	könyvtáros státusza
Alsóberecki	-	X	részmunkaidős
Bodroghalom	-	X	részmunkaidős
Cigánd	X	-	főállás
Dámóc	X	-	részmunkaidős
Felsőberecki	X	-	részmunkaidős
Karcsa	X	X	részmunkaidős
Karos	X	-	részmunkaidős
Kisrosvány	X	-	részmunkaidős
Lácacséke	X	-	részmunkaidős
Nagyrosvány	X	X	főállás
Pácin	-	X	részmunkaidős
Révleányvár	-	-	-
Ritse	X	-	főállás
Semjén	X	-	részmunkaidős
Tiszacsermely	X	-	részmunkaidős
Tiszakarád	X	X	főállás
Zemplénagárd	X	-	részmunkaidős

Főállású könyvtárosok jellemzően a mikro-térségi központokban dolgoznak, a napi 8 órás elfoglaltság a szolgáltatás minőségére nyilvánvalóan pozitív hatással bír, szemben az alkalmoszerű munkavégzéssel. A táblázatban közösségi könyvtárakat találunk a kis lélekszámú településeken is, aminek az oka, hogy nincsen iskola, amelybe a szolgáltatást integrálni lehetne. Azokon a helyeken, ahol mind községi, és mind iskolai könyvtár is működik, meg kell fontolni az egységek összevonását, amelytől nem feltétlenül az állomány, vagy a szolgáltatás bővülését remélhetjük, sokkal kézenfekvőbb haszonnal jár, ha a tanulók megszokják a „felnőtt” könyvtár közegét, hangulatát. A Bodrogi Többcélú Kistérségi Társulás által vállalt feladatok között azon kulturális feladatok is megfogalmazásra kerültek, melyek valamilyen feltárt hiányosságra reflektálnak, így a jelen projekt esetében is relevánsak.

A nyilvános könyvtári ellátás vonatkozásában vállalt feladatok:

- ❖ Térségi könyvtári szolgáltatások nyújtásának összehangolása.
- ❖ Térségi információs könyvtári hálózat létrehozása.
- ❖ Könyvtárközi kölcsönzési rendszer kialakítása, összehangolása
- ❖ Gyors szolgáltatás.
- ❖ Térségi ellátó rendszer kiépítése.
- ❖ Állománygyarapító terv készítésének összehangolása, közös terv készítése.

A közművelődés jellemzői

A közművelődési intézményekre és közösségi színterekre vonatkozó elemzések szerint a művelődési házak évtizedek óta a közösségi élet, a kulturálódás, a társas együttlét legfontosabb színterei. Az önkormányzatok hozzáállásától és a helyi társadalom gazdasági, műveltségi jellemzőitől is függ a közművelődési feladatok ellátása a településeken. Stratégiai szempontból fontos, hogy a kistérség településeinek többsége rendelkezik ugyan közösségi térrel, de tartalommal csak nagyon kevés helyen tudják megtölteni, és sajnos az utóbbi időben a kulturált művelődést igénylő réteg száma is csökken. A szakmai összegzések és a pályázati támogatások elemzése alapján egyértelmű, hogy a közművelődés hazai gyakorlatában a legnagyobb igény az ünnepi kultúra, a szabadterei programok és nagyrendezvények iránt mutatható ki. E programok jelentős helyi, kistérségi, megyei, országos és nemzetközi hagyományokkal rendelkeznek. Ezek bemutatkozási lehetőséget kínálnak a legjobb öntevékeny csoportok, alkotók és szólisták számára. Egyre fontosabb e kultúraterület szerepe a kulturális turizmus fellendítésében, a helyi értékek egyetemessé válásának folyamatában. Egy-egy ilyen bemutató rangos turisztikai vonzerővé is válhat, a megfelelő hozzáállás, partneri viszony és együttműködés eredményeként. A helyi társadalom dinamikájának pontos jelzője a közművelődés gyakorlatában megvalósuló közösségi aktivitás.

Intézmények és tárgyi feltételek

A kistérség a kulturális intézmények ellátottsága tekintetében rendkívül hátrányos helyzetben van, amely elsősorban az aprófalvas települési szerkezet miatt alakult ki. A kis létszámú települések önkormányzatai költségvetésükből nem tudnak fenntartani sem könyvtárat, sem művelődési házat. Ha az előírásoknak megfelelően működő művelődési házakat vesszük figyelembe, ahol teljes munkaidőben foglalkoztatott munkatársak vannak, akkor csak három művelődési ház működéséről beszélhetünk (Cigánd, Ricse, Tiszakarád).

A könyvtárak és a művelődési házak közel fele egy szervezeti egység. Működési engedéllyel rendelkező, az önkormányzat által fenntartott múzeum nincs. Kiállító hely, tájház, melyek önkormányzati vagy civil szervezeti fenntartásban működnek több településen is található. Tájház van Cigándon, Karcsán, Ricsén, Lácacséken, Bodroghalomban, Tiszakarádon. A kistérség legnagyobb múzeumi intézménye a Mágóchy kastély. A kistérségben egy település kivételével mindenhol van kulturális szolgáltató tér kialakítva, és ezek fele felújított állapotban. A nagyobb intézmények korszerűen vannak berendezve, de technikai eszközeik elavultak és nagyon hiányosak. Az intézmények nagytermeinek befogadóképessége a 100 és 200 fő között változik. A kistérség mobil színpaddal és hangtechnikai eszközökkel nem rendelkezik, így sajnos ezek kölcsönzése is egy-egy rendezvény alkalmával sokba kerülnek. A környékbeli nagyobb technikai feltételeket igénylő rendezvények lebonyolításához az önkormányzatok és a közművelődési intézmények is vállalkozók segítségét veszik igénybe.

Civil szervezetek

A bejegyzett civil szervezetek száma a kistérségben 68, melyek között hálózatszerű együttműködés nem alakult ki, ill. sok esetben nem is végeznek érdemi tevékenységet. A szervezetek feladatkörét tekintve a sport, az oktatás, az ifjúságvédelem, a hagyományörzés, az önkéntes tűzoltó egyesület, polgárőr egyesület és vadásztársulati feladatok ellátására jöttek létre. Karcsán működik 2 roma kisebbség által alapított civil szervezet: Tiszta Szívvel a Karcsai Cigányságért illetve, a Karcsai Fiala Cigányok Érdekvédelmi Szövetsége. A kistérségben az utóbbi években több új alapítvány jött létre és elsősorban a létrehozók (települések, intézmények) által megfogalmazott célok érdekében tevékenykednek, a kistérség kulturális életére ezek többsége nincs jelentős befolyással.

A turizmus jellemzői

A Bodrogi közben alacsony a vendégéjszakák, kevés a minőségi szálláshelyek száma (1000 lakosra vonatkoztatva 19). A vendéglátóhelyek száma 1000 lakosra vonatkoztatva 3.

A kistérségben turisztikai szempontból legerősebb vonzerői, fejlesztésre alkalmas területei a Karos-Kisrosvágy tengely mentén helyezkedik el. A Bodrogi közben turisztikai információs iroda nincs, erre vonatkozóan voltak tervek Pácin és Cigánd községekben, de célszerűbb térségi összefogással kialakítani egy turisztikai fejlesztésekkel és információs feladatokkal foglalkozó hálózatot. A Bodrogi köz kultúrtörténeti értékei és emlékei, felélesztett és ápolat hagyományai alkalmasak kulturális turisztikai attrakciók (hagyományörző napok, vásárok, táborok) megvalósítására, továbbá a természeti kincsei egyre nagyobb figyelemre számíthatnak a mind nemzetközi, mind hazai szinten tapasztalható ökológia iránti figyelem erősödésével. Fejlesztési lehetőségek:

- ❖ Tisza és Bodrog folyók által biztosított strandolás és vízi turizmus.
- ❖ A Karcsai Karcsa és a Pácinai Karcsa jó adottságokkal rendelkező állóvíz, horgászterület.
- ❖ A holtágak és tavak romantikus tája, növényi és állatvilága, horgászat, vadászat, pihenő turizmus.
- ❖ A Vásárhelyi terv kapcsán létrejövő cigándi árapasztó vésztározó vízterületének hasznosításával összefüggő turizmus.
- ❖ Pácinban és Kisrosvágyon megkezdett turisztikai fejlesztések a kastély és honfoglalás kori emlékpark területén.
- ❖ Karcsa Árpád-kori román stílusú templom.
- ❖ Karos 2007-től a Nemzeti Sírkert részévé avatták a honfoglalás kori temetőt, országosan is elismert és gazdag leletek, lelőhelyek a honfoglalás korából.

Anyagi és kapcsolati tőke hiányában a térségi turizmus fejlődéséhez együttműködések kialakítása szükséges a regionális és országos tevékenységet végző szakmai szervezetekkel. Ennek keretében a Magyar Turizmus Zrt. Regionális Marketing Igazgatóságával fel kell venni a kapcsolatot, és a szervezet egyes, tematikus programjaihoz való kapcsolódási lehetőségeket mérlegelni szükséges.

A kistérségi szinten megtalálható turisztikai attrakciók jelenleg nem elég komplexek, ill. nem elegendő számosságúak ahhoz, hogy több napos programot kínáljanak a potenciális látogatók számára. Ennek ellensúlyozására a környék jelentősebb forgalmú helyszíneivel összekapcsolódva a Sárospatak és Térsége Turizmusáért -, és a Hegyköz Turizmusáért Egyesületek által működtetett TDM szervezetekkel való együttműködés elmélyítése, és rendszeressé tétele szükséges.

Médiumok a kistérségben

A térségben lévő médiumokról az alábbi táblázat ad áttekintést. Ahogy az mindjárt feltűnik a gazdag kulturális hagyományról a települések többségén készült valamilyen gyűjtés. ezen értékek szélesebb közönség számára való elérhetővé tételében, továbbá az aktuális események bemutatásában viszont nem jár élen a kistérség. A települések közel 30%-a ne rendelkezik önálló honlappal, miközben annak elkészítése, fenntartása nem jár túl jelentős költséggel, ellenben a kultúrtörténeti emlékek felhelyezésével több virtuális vándor bukkanna a településekre, és remélhetően az igazi látogatók száma is emelkedne. A többi település esetében is az aktualizálás, a frissítés több energiát igényel, int amennyi jelenleg rendelkezésre áll. A 3 településen megtalálható helyi sajtó online változatának közzététele szintén könnyen megoldható lenne.

Az audiovizuális média jelentősége napjainkban minden egyéb médiumnál meghatározóbb. Turisztikai szempontból a reklámértékű hírek szerkesztése, és terjesztése megfizethetetlen segítséget nyújthat, ennek érdekében – projektünk nagyságrendjének megfelelően - a települési szintről továbblépve egy kistérségi léptékű sajtótermék létrehozása indokolt, mely online felületen is elérhető, és amely az országban működő hírügynökségekkel szoros kapcsolatot igyekszik fenntartani.

Mindezekon felül a kistérségi települések lakosságának egymáshoz való kötődésének (együttműködéseknek) elmélyítésében fontos szerepet játszik egymás jobb megismerése. A fontosabb nemzetközi, országos híreket szűrve és továbbítva az általános tájékozottság értéke emelkedhet.

Település	helyi TV	helyi sajtó	weblap	helytörténeti kiadvány
Alsóberecki	X	-	X	-
Bodroghalom	-	-	X	X
Cigánd	X	X	X	X
Dámóc	-	-	-	X
Felsőberecki	-	-	-	-
Karcsa	X	X	X	X
Karos	-	-	-	-
Kisrosvágy	-	-	X	-
Lácacséke	-	-	X	X
Nagyrosvágy	-	-	X	-
Pácín	X	-	X	X
Révleányvár	-	-	X	X
Ricse	X	-	X	X
Semjén	-	-	-	-
Tizsacsermely	-	-	X	-
Tizsakarád	X	X	X	X
Zemplénagárd	-	-	-	X

Foglalkoztatási jellemzők

A térség foglalkoztatási helyzete a 90-es évek eleje óta rendkívül kedvezőtlen: nagyon alacsony a gazdasági aktivitási ráta és nagyon magas a munkanélküliségi (térségi szinten 21,7%). A termelőszövetkezetek és a melléküzemágak megszűnésével a térségből gyakorlatilag eltűntek a munkahelyek, a gazdasági és foglalkoztatási kapacitások nem épültek újjá. A lakosság 54%-a munkaképes korú. Magas az öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjban részesülők, valamint a tartós munkanélküliek aránya.

A kevés dolgozónak is alig fele talál megélhetést a térségben: a bodroközi munkahelyek száma alig több mint fele volt az itt élő foglalkoztatottakénak. A települések közül csak Ricsén van több munkahely, mint foglalkoztatott. A kevesebb, mint 20 ezer főnyi népesség jelentős része él még ma is a mezőgazdaságból. Az állatállomány jelentősen lecsökkent, a mezőgazdasági termelés dominánsan kis családi gazdaságokban folyik és elsősorban az önellátást szolgálja. A térség legnagyobb munkaadója a közszféra, a helyi önkormányzat fenntartásában működő intézmények (54%). A tényleges piaci foglalkoztatók közül a legnagyobb szegmenset, annak ellenére, hogy többségük bezárt, még ma is a varrodák jelentik (20%), megelőzik a mezőgazdasági társas vállalkozásoknál foglalkoztatottak számát (16%). Egyéb típusokba tartozó vállalkozásoknál a foglalkoztatottak 9%-a dolgozik. A háztartások 63%-ában nincsen aktív kereső. Ennek egyik oka a munkahelyek hiánya: a 18-59 éves lakosságnak 16-25%-a regisztrált munkanélküli, amivel folyamatosan az ország 10 legrosszabb mutatójú kistérség között van a Bodroköz. A cigány népesség körében az átlagosnál magasabb a tartós, képzetlen munkanélküliek aránya, e családok megélhetése jellemzően a szociális transzfereken alapul. A munkanélküliek között az iskolai végzettségben meghatározó az általános iskolai vagy szakiskolai végzettség. Ez alapján is beszűkült az elhelyezkedés lehetősége, mivel a távolabb található nagyobb cégek, ahová ezek az emberek dolgozni járhatnának, a kvalifikáltabb munkaerőt keresik. Azok a térségben élő fiatalok, akik továbbtanulnak, tanulmányaik befejezése után jellemzően nem térnek vissza, a szakképzett munkaerő folyamatosan elvándorol a Bodroközéből. A másik oldalon viszont a munkanélküliség és szegénység újratermelődése figyelhető meg, nem egy családban már a harmadik generáció nem jut vissza/be az elsődleges munkaerőpiacra.

A térségen belüli különbségekre jellemző. Hogy a Sátoraljaújhelyhez és Sárospatakhoz közelebb fekvő települések (Felsőberecki, Alsóberecki, Bodroghalom) helyzete a legkedvezőbb, a foglalkozási ráta csak ezekben a településekben közelíti meg a 30 %-ot, az átlagjövedelem, pedig az országos átlag alig kétharmadát éri el. A bodroközi falvak között vannak olyanok, amelyekben a térségi szinten is magas munkanélküliség még súlyosabban, koncentráltabban jelentkezik: az Állami Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint a munkanélküliségi ráta rendre magasabb a térségi értéknél Lácacséken, Pácinban, Semjénben, Tizakarádon, Tizacsermelyben és Kisrosvágyon. Lácacséken belül 1996 óta folyamatosan több munkanélkülit, regisztrálnak, mint ahányan valamilyen adóköteles jövedelemmel rendelkeznek. Dámócon, Tizacsermelyen és Révleányváron az egy lakosra jutó adóköteles jövedelem még az országos átlagérték egyharmadát sem érte el az utóbbi évtizedben. A térségben új típusú foglalkoztatási kezdeményezések így a szociális szövetkezet, lépj egyet előre programok nem valósultak meg, ennek következtében a hátrányos helyzetű csoportok különösen a romák foglalkoztatási helyzete nem javult. Esetükben a mezőgazdasági termelés által nyújtott időnyomunka jelent időszakos foglalkoztatási lehetőséget. A szakképzetlenségükből eredően az építőipar az a terület, ahol igény mutatkozhat a munkájukra, de a belső beruházások alacsony volumene miatt, és a gazdasági recesszió miatt jelenleg a térségen kívül sem biztosított.

IKT ismeretek és internet hozzáférés jellemzői

A térségben az informatikai ismeretek jellemzően az iskolázottsággal, és a korrall függenek össze. Az elmúlt évtized fejlődésének köszönhetően az általános iskolások mind találkoznak számítógéppel, továbbá a továbbtanulók kompetenciája kielégítő. Azok az alacsony iskolázottságú rétegek azonban, akik már betöltötték a 25. életévüket, továbbá azok a középfokú végzettségűek, akik idősebbek 40 évesnél még nem kaptak megfelelő alapokat, csak gyermekeiken keresztül kerülhetnek közelebbi kapcsolatba az informatikával, amennyiben rendelkeznek saját számítógéppel. Az internet használatának területén még nagyobb a lemaradás, mivel a nagyszámú alacsony jövedelemmel rendelkező, ill. munkanélküli család nem tudja vállalni a havi rezsi jellegű otthoni előfizetés költségeit, így ezt a szolgáltatást csak a gyermekek tudják alanyi jogon igénybe venni, ill. a közösség számára biztosított teleház, és e-Magyarország pontokat igénybe vevők. Ezek a szolgáltatások az alábbi táblázat bizonyossága alapján nem mindenhol állnak rendelkezésre, sok helyen csak névlegesen működnek, mert nincs fedezet a működtetésükre, vagy költségtérítés felszámítása miatt nem tudják igénybe venni a célcsoport tagjai. Általánosságban megállapítható továbbá, hogy a rendelkezésre álló géppark (ha egyáltalán van) rendkívüli mértékben elavult.

Település	e-Magyarország pont	Teleház	Rendelkezése álló számítógép
Alsóberecki	X	-	0
Bodroghalom	-	-	0
Cigánd	X	X	?
Dámóc	-	-	2
Felsőberecki	-	-	0
Karcsa	X	X	4
Karos	-	-	0
Kisrosvágy	-	-	2
Lácacséke	-	-	2
Nagyrosvágy	-	-	2
Pácín	X	-	0
Révleányvár	-	-	0
Ricse	X	-	4
Semjén	-	-	2
Tiszacsermely	-	-	0
Tiszakarád	X	X	5
Zemplénagárd	-	-	0

A térség lakossága csak központilag térítésmentesen biztosított megfelelő színvonalú eszközpark, és segítő munkatársak mellett tud az elektronikus írástudásban, és internethasználatban fejlődni, ami a fejlett nyugati kultúrát jellemző információs társadalomba való integrációnak, szakmától függetlenül a boldogulásnak elemi vonatkozása.

Pályázati aktivitás a térségben

A térségben meghatározó gazdasági és ezen keresztül közpolitikai, kulturális szerepet játszó gazdasági szereplők az elmúlt 20 év változásai során nem maradtak. Meghatározó szereplőknek az önkormányzatokat kell tekinteni.

Az önkormányzatok lehetőségei nagyon fontosak, mivel meghatározó foglalkoztatók és méretüknél fogva környezetük elsősorban cselekvőképesebb aktorai. A polgármesteri hivatalok lehetőségeit lehet saját tevékenységükhöz mérni: mire és hogyan használják fel a forrásaikat. Ennél fontosabb azonban, hogy mint a legnagyobb cselekvési potenciállal rendelkező helyi szervezetek, milyen lehetőségekkel bírnak a térség felemelésére, és ezek a lehetőségek milyenek más térségekhez viszonyítva. Hiszen, ahol a terület jövője szempontjából az elvándorlás problémája alapvető, figyelembe kell venni, hogy mit tudnak nyújtani más területekhez képest, amivel befolyásolni tudják az alapvető folyamatokat. Az országban, az utóbbi időben meghatározóvá vált állami beruházás-finanszírozási formák során a differenciált támogatás lehetőségét részesítik előnyben a kiegyenlítő hatású megoldásokkal szemben, ezzel a településekre hárítják annak terhét, hogy előteremtsék az állami támogatás megszerzéséhez szükséges szakmai-pénzügyi feltételeket. Ezt az előfeltételt teljesíteni nem képes települések sokkal kisebb eséllyel jutnak fejlesztési forrásokhoz, ami nyilvánvalóan befolyásolja a terület népességmegtartó erejét. Egyrészt kevesebb, a lakosság által elvárt feltételt tud a település megteremteni, másrészt a rosszabb pénzügyi helyzetben lévő településeken nagyobb annak veszélye, hogy kívülről és felülről tervezett, a térség számára inadekvát fejlesztéseket fognak megvalósítani. A Bodroközi kistérségben a fejlesztési források a mikro-térségi központokban, és elsősorban Cigánd Városban jelennek meg intenzíven. A Többcélú Kistérségi Társulás közreműködésével a kisebb településeknek ugyan lehetősége lenne bekapcsolódni a folyamatba, de ennek elsődleges gátja az alapvető kompetenciákkal rendelkező települési közreműködők hiánya.

A felmérések azt mutatták, hogy a térség civil szervezetei közül csak néhány használja ki a pályázatok kínálta forrásteremtő lehetőségeket, Uniós pályázatot eddig 3 adott be (Cigándi Innovációs és Ifjúsági Egyesület Kiemelkedően Közhasznú Szervezet, Bodroköz Tájmuzeumaért Alapítvány, Bodroközi Régi Magyar Kultúra Közhasznú Alapítvány) Az önkormányzati alapítású szervezetekről általában elmondható, hogy kevés fő állású alkalmazottal rendelkeznek, így kapacitásuk véges. Nem rendelkeznek likviditási forrásokkal, bevételeik általában adományokból származnak, külső, pályázati források bevonására csak kevés szervezet esetében kerül sor. Helyi és térségi projektek lebonyolítását csak 1-2 szervezet vállalja fel az egész kistérségben. Ugyanezek a tapasztalatok az önkormányzatokkal kapcsolatosan is felmerülnek, amelyek jellemzően pályázati cégekkel íratják pályázataikat, és a menedzsmenetet is külső szervezet biztosítja, amely jelentős forrást von el a térségből. Ennek fényében jelentős igény mutatkozik szakképzett humán erőforrásra a térségben, mivel a pályázati aktivitás jelentős növelése szükségszerű követelményként jelenik meg a térség fejlődésének szempontjából, és egyben közvetlen foglalkoztatási jelentőséget is képvisel.

A célcsoport és a célcsoport körében végzett szükségletfelmérés bemutatása

A projekt célcsoportja és egyben a térség jellemző humánerőforrása: az alacsony státusú lakosság

A térség természetföldrajzi helyzetéből adódik, hogy az itt élő embereket évszázadokon keresztül nem tudta maradéktalanul eltartani, a külső gazdasági kapcsolatok mindig nagy szerepet játszottak a megélhetésben. Az első világháború végéig a gazdasági kapcsolatok inkább keletre és északra irányultak, amelyben a mezőgazdasági termelés, a halászat és ezek a termékek cseréje játszott nagy szerepet. A mezőgazdasági termeléshez szükséges szakértelem tradicionálisan a családi keretek között végzett munka során hagyományozódott át az újabb generációkra, ez különösebb iskola végzettséget ekkor még nem igényelt. A térséget az iparosodás soha nem érte el, ipari üzemek itt nem létesültek még a szocializmus modernizációs programján belül sem. Legfeljebb a termelőszövetkezetek indítottak be ipari jellegű tevékenységeket melléküzemágaikban. Ennek ellenére a térség „felesleges” munkaerejére szüksége volt az Északi Iparvidéknek, és a nehézipar felszívta a képzetlen segédmunkás és betanított munkaerőt a Bodrogi közből is. Ugyanakkor ez a nehézipar nem is igen kívánta meg a szakképzettséget, és nem is kényszerítette ki ennek megszerzését. Az apák nyomdokaiba léphettek a fiúk minden különösebb képzettség nélkül. A kistérségben élő emberek mai iskolai végzettségének szintje e múltbeli folyamatok jelenbeli lenyomata, következménye.

A kistérség jelenlegi lélekszáma: 19 262 fő. A Bodrogi kistérséghez tartozó 17 település közül egyedül Alsóberecki település népsűrűsége nagyobb, mint 120fő /km². (125 fő/km²). Legkisebb népsűrűségű települések: Lácacséke 25,23 fő/km²; Kisrosvány 25,9 fő/km²; Dámóc 27,52 fő/km². A 15 évesnél fiatalabbak száma a kistérségben: 4 020 fő; a 60-x évesek szám a kistérségben: 3 656 fő. A népesség 20,87%-a 15 évesnél fiatalabb, míg a 19%-a 60 éves vagy annál idősebb. A fiatalodási index (15 évesnél fiatalabbak a 60 éves vagy idősebbek arányában): 1,1%. A 60 éves vagy annál idősebb emberek száma, akárcsak a 15 évesnél fiatalabbak száma az állandó népességhez viszonyítva az elmúlt 10 évet tekintve csökkenő tendenciát mutat.

A térségben élők életfeltételeinek javulását a térség belső fejlődési potenciálja nem tudja biztosítani. Jellemző az elvándorlás és a halmozottan hátrányos helyzetű csoportok életfeltételeinek folyamatos romlása. A vándorlási különbözet 1000 lakosra vetítve -7,8. Ugyanakkor a halálozási arányszám ennek a kétszerese. A települések mindegyikén élnek romák. A részarányukra eltérő becsléseket lehetett találni. Az 1990-es népszámlálás 6%-ot állapított meg. Két további felmérés 12-14%-ra teszi a térség településein a roma lakosság részarányát, de a helyi szereplők ennél magasabb arányokat feltételeznek.

A megoszlások eltérőek, az átlagot meghaladó részarányt lehet feltételezni Tiszacsermelyen és Tiszakarádon (~20%), kisebbeket Bodroghalom és Nagyrozvagy esetében. Földrajzilag két koncentráció húzódik meg a fenti adatok mögött, az egyik Pácin-Karcsa vonala. A másik, amely lényegesen nagyobb problémát jelenít meg, Dámóc-Lácacséke-Semjén-Ricse-Cigánd-Tiszacsermely-Tiszakarád térsége. Ez mindenképpen felhívja a figyelmet arra, hogy átgondolt kistérségi és településfejlesztési politikával meg kell előzni a hátrányos helyzetű csoportok és a cigány népesség további koncentrációját, továbbá a nevezett területek infrastrukturális-, és közösségfejlesztése nem tűr halasztást.

Az aktív korú lakosság majdnem fele (49,4 százalék) még ma is csak legfeljebb alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik. Legrosszabb a helyzet Tiszacsermelyen (69,5 százalék), Lácacséken (68,8 százalék), Dámócon (63,8 százalék). Rendszeres munkajövedelemmel a kistérség aktív korú lakosságának kétharmada (63,2 százalék) nem rendelkezik, amely jóval felette van az országos átlagnak (35-40 százalék). A legmagasabb ez az arány Lácacséken és Tiszacsermelyen, de az aktív korúak alig egynegyede rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel Révleányváron és Zemplénagárdon is. Ahol a legjobb a helyzet, Karos, Bodroghalom, Alsóberecki, Felsőberecki, ott is csak az aktív korúak fele rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A fenti adatok már jelzik az alacsony státusú lakosság arányát is, amely a legmagasabb Lácacséken (62,3 százalék), Tiszacsermelyen (58,2 százalék), Révleányváron (51,2 százalék). Mivel ezekben a falvakban az alacsony státusú lakosság meghaladja az 50 százalékos határt, így magát az egész települést társadalmilag szegregálnak tekinthetjük. Ezt az értékhatárt közelíti meg még Cigánd (46,4 százalék), Dámóc (48,1 százalék), és Tiszakarád (49,0 százalék) és Zemplénagárd (45,4 százalék), 40-50% közötti ez a mutató Ricsén és Semjéneken is, ezek a települések szegregációval veszélyeztetettnek tekinthetők. Valószínűsíthető, hogy a népszámlálás óta eltelt időszak alatt ezek a mutatók nem javultak, hanem romlottak, tehát ezek a települések is szegregátumoknak tekinthetők.

A munkanélküliség, az alacsony iskolai végzettség, a gazdasági és kulturális tőke hiánya összekapcsolódik, és csapdában tartja a térséget, szegénységben az embereket. A korábbi és a jelenlegi munkalehetőségek nem kényszerítették ki a magasabb iskolai végzettség megszerzését. Ugyanakkor napjainkban a vállalkozó tőke ilyen alacsony iskolai végzettségre nem épít munkahelyteremtő beruházásokat, nem létesít munkahelyeket. De az alacsony iskolai végzettségű lakosság ilyen magas aránya azt jelzi, hogy az alacsony iskolai végzettség újratermelődött az elmúlt húsz évben is, ami mögött közoktatási problémák is meghúzódnak. A közoktatás azonban nem képes hatékonyan oktatni, nevelni, ha az átadott értékeket a közvetlen társadalmi háttér nem támasztja alá. A szülői ház mellett, a tágabb közösség szerepét szükséges hangsúlyozni a kultúra, és az értékrend közvetítésében, ezért elemi fontosságú, hogy a döntéshozók, és a fejlesztéseket koordináló személyek forrásokat, jellemzően humán erőforrásokat csatornázzanak be a helyi társadalom gyökeréhez, hogy az általános kultúrán keresztül megújuljon annak szövete, és a sarjadó új hajtásokat virágba szökni láthassuk.

A fentieknek megfelelően a Bodrogközi kistérség minden lakosa érintett a programban. A pályázatban tervezett programokkal, szolgáltatásokkal azonban elsősorban az iskolát már elvégzett fiatalokat, a pályakezdőket, munkanélkülieket, továbbá az 50 éven felüli korosztályt kívánjuk megcélozni, mivel esetükben valószínűsíthető, hogy jelentősebb mértékű szabadidővel rendelkeznek, továbbá nagyobb arányban érzik szükségét külső segítségnek, ill. olyan közösségnek, amelyből erőt meríthetnek.

A célcsoport lehatárolása, a potenciális közösségi munkatársak

A projekt célcsoportját képezik továbbá a Bodrogközi Információs Pontokon alkalmazásba kerülő közösségfejlesztő munkatársak is. Elsődleges szempont a kiválasztásuknál, hogy mindenképpen helyi lakos dolgozzon a településen, ezért azzal kell számolnunk, hogy az alkalmazásba vett dolgozó nagy eséllyel csak a minimális kiválasztási szempontoknak felel meg, a komplex munkakör sikeres ellátásához képzéseken, felkészítéseken kell fejleszteni a szakmai kompetenciáit. A jelentkezők közül előnyt élveznek továbbá azok a személyek, akik a jelenleg is működő mozgókönyvtári hálózatban részmunkaidőben dolgoznak. Mivel a projekt keretében tervezett projekt-asszisztens OKJ-s képzés előfeltétele a középfokú végzettség, ezért ennek a feltételnek szintén meg kell felelnie a jelentkezőknek. A további szűrés a további szempontok mérlegelésével fog megvalósulni:

- ❖ motivációs levél, melyben azt szükséges kifejtetni, hogy miképp szeretne hozzájárulni a közösség fejlődéséhez, továbbá az éves szinten rendelkezésre álló mozgókönyvtári normatíva felhasználására két éves ütemtervet kell benyújtani.

További feltételek:

- ❖ számítógép -, internet használati kompetenciák
- ❖ szövegszerkesztési, táblázatkezelési ismeretek

Előnyt jelent:

- ❖ közművelődési / könyvtári tapasztalat
- ❖ pályázatírásban, megvalósításban szerzett tapasztalat

A hátrányos helyzet definíciója alapján a térség lakosságának nagy része beletartozik a kategóriába, vélhetően a közösségfejlesztő pozícióra pályázók jelentős része is. A kiválasztásnál az egyenlő bánásmód biztosítása fontos szempont, viszont a pozitív diszkrimináció (előnyben részesítés) eszközével nem élünk, mivel jelen esetben nagyobb fontosságot tulajdonítunk a képességnek, melynek segítségével a hátrányos helyzetű lakosokat megfelelőbb tevékenységekbe tudják a munkatársak bevonni, így összességében jobban szolgálva az esélyegyenlőség ügyét.

További közvetlen érintettek a Közkincs térségi kulturális kerekasztal tagjai, akik ugyan a projektben közvetlenül megvalósítóként – jellemzően - nem jelennek meg, de az ő gondolataik képezik a projekt célkitűzéseit. A csoport havi rendszerességgel ülésezik, melyeken a konkrét elképzeléseket tárgyalják, kulturális stratégiát alakítanak ki, továbbá konkrét projektek kidolgozása, illetve tematikus kulturális értéktár összeállítása a célja. Tagjai civil szervezetek képviselői, könyvtárosok, pedagógusok, polgármesterek, ÁMK és művelődési ház vezetők.

Az előkészítés során végzett felmérések, konzultációk

A kistérség lakosságának igényeit reprezentatív módon felérni nem volt módunk, mivel a 17 alkotó település nagyon eltérő jellemzőkkel, sajátosságokkal rendelkezik, továbbá a településeken belül is jelentős a területi, társadalmi differencia. A projekt megvalósítása során a közösségi munkatársak feladata lesz a helybeli igények, és lehetőségek felmérése. A lakosságot elérő szolgáltatások nagy többsége közvetetten a közösségi munkatársakon keresztül ér célba, ezért az előkészítés során végzett felmérés, és konzultáció is őket célozta meg. 16 település vesz részt a mozgókönyvtári ellátásban, a feladattal megbízott személyeket felkerestük, továbbá az önkormányzat rendelkezésére álló megfelelő ingatlanok felmérését is elvégeztük (ezt mind a 17 település vonatkozásában). A felmérések kérdései a következők voltak:

TÁMOP 5.11 (BIP)

Meglévő adottságok felmérése a településeken

A (mozgó) könyvtár infrastrukturális felmérése

- hány négyzetméter a könyvtárnak helyt adó helyiség
- alkalmas-e kis létszámú (10-20 fő) közösségi események lebonyolítására (min. 40m²)
- milyen a berendezése, milyen fejlesztés szükséges (polcok, asztalok, székek, íróasztal)
- fűtési, internetkapcsolat megfelelőségének vizsgálata

A teleház, vagy e-Magyarország pont infrastruktúrális felmérése

- mekkora helyiség áll rendelkezésre
- milyen az IKT eszközpark
- megfelelő állapotú-e a bútorzat
- milyen igény mutatkozik a szolgáltatásra
- mennyibe kerül a szolgáltatás igénybevétele

Közösségi programok

- milyen rendszeres kulturális/közösségi programok vannak a településen
- milyen (nem rendszeres) programok valósultak meg az elmúlt években
- milyen programokra lenne igénye a lakosságnak
- a könyvtárosnak milyen elképzelései vannak, amelyeket szívesen megvalósítana

Általános szempontok

- kívánatos, ha a könyvtár, és a teleház szolgáltatás egy épületben van. Ha ez jelenleg nem így van, akkor körül kell tekinteni a településen, hogy van-e ennek a szempontnak megfelelő alkalmas épület.
- a könyvtár és a teleház szükség szerint lehet egy helyiségben is
- a könyvtáros/mentor számára szükséges egy dolgozó sarok (jó esetben iroda helység) kialakítása megfelelő számítógépes, és nyomtatási-fénymásolási-szkennelési kapacitással
- szükséges egy legalább 40 m² alapterületű helyiség alkalmankénti közösségi programok lebonyolítására. Ennek rendelkezésre állását meg kell vizsgálni (lehet a könyvtár vagy teleház szolgáltatás helyszíne is)

A felmérést követően a mozgókönyvtári dolgozókat megkértük, hogy néhány oldalban foglalják össze, a „milyen programokra lenne igénye a lakosságnak”, és „a könyvtárosnak milyen elképzelései vannak, amelyeket szívesen megvalósítana” kérdésekre adódó válaszukat. Az adatok, javaslatok összevetéséből kiderült, hogy mind az adottságok, mind az elképzelések nagyon eltérőek, ahogyan a közreműködők kompetenciái is. Egyértelmű tapasztalat az informatikai ismeretek hiánya (a válaszok nagy része kézzel íródott), ami némileg meglepő a könyvtár mellett a teleház szolgáltatást is biztosító munkatársak részéről, és nehezen várható el ezek után a közösségi IT mentor szerepkör betöltése. Ennek megfelelően a projekt keretében minden közösségfejlesztő munkatárs számára 7 modulós ECDL képzést, és vizsgát terveztünk a hiányosságok pótlására, továbbá folyamatos informatikai szupervíziót.

Másik fontos észrevétel, hogy a lakosság igényei nem túl nagy ívűek, ill. jellemzően a megszokott jó dolgokból kívánnának többet (pl.: falunap), továbbá a munkatársak általi javaslatok gyakran nem esnek egybe a projekt célkitűzéseivel. Ebből kifolyólag a közművelődés területén is szükségét érezzük egy közös irányvonal meghatározásának (szupervízió), amellet, hogy az egyéni, ill. települési igényeket igyekszünk támogatni. A fenti gondolatmenet útján a közösségi munkatársak komplex feladatait a szakmai program egyes pontjait végigkísérő 7 területre bontottuk, és a logikát folytatva minden területhez külön szupervíziót rendelve, mivel a számtalan – megvalósíthatatlan- képzésnél progresszívebb, és hatékonyabb megoldásnak tartjuk.

A projekt szakmai tartalma és módszertani megvalósítása

Bodrogközi Információs Pontok kialakítása

A kistérséget alkotó 17 településen jelenleg 3 különböző szolgáltatás típus található meg, melyek tevékenysége a programunkhoz kapcsolódik, s melyeket integrálni tervezünk: ezek a könyvtárak, teleházak, és e-Magyarország pontok - többnyire művelődési házakban, ill. volt iskolaépületekben, kisebb önkormányzati tulajdonú ingatlanokban, ritkábban a község házában kaptak helyt. A nagyobb lélekszámú településeken a felújított művelődési házakban megfelelő adottságú helyiségek állnak rendelkezésre, bár több esetben a fűtés a magas rezi miatt szünetelt az elmúlt télen. A kisebb települések kevesebb fejlesztést valósítottak meg az elmúlt években, ennek megfelelően a rendelkezésre álló épületek, helyiségek állapota elégséges, ellenben a fenntartásukról képesek gondoskodni a tulajdonos önkormányzatok. Ennek megfelelően felújítást a projekt keretén belül nem tervezünk. Közös jellemzője az említett szolgáltatásoknak azonban, hogy a rendelkezésre álló IKT eszközök száma az igényekhez képest kevés, továbbá a berendezések igen elavultak, általános életkoruk 6-10 év. A program fontos célkitűzéséhez, tehát az elektronikus írástudás elterjesztéséhez továbbá az internethez és az információkhoz való hozzáférés elősegítéséhez szükséges a számítógéppark korszerűsítése, így minden településen a kor követelmének megfelelő 3-3 asztali számítógép beszerzését tartjuk indokoltnak, a használathoz szükséges perifériákkal. Az Információs Pontok egységes arculatának kialakításához a vállalt tevékenységek megvalósításához szükséges berendezést egységes csomagokban kívánjuk biztosítani. A közösségi munkatársak feladataik elvégzéséhez is szükséges 1-1 laptop, melyeket az alábbi indok miatt tartunk célszerűbbnek az asztali számítógépnél:

A heti-havi rendszerességű szupervíziók, továbbá a negyedéves szakmai összejövetelek mindig más helyszíneken valósulnak meg, ahová a munkatársaknak fontos a munkaeszközüket magukkal vinniük (pl.: IKT szupervízió miatt). Az alábbi táblázatban részletezve található a beszerzendő eszközök tételes indoklással. A 17 Információs Pont mellett a projekt iroda a 18. helyszín, melynek infrastruktúráját biztosítani szükséges. A kiszemelt helyiség Cigándon a Fő utca 38. szám alatt található a mozgókönyvtári szolgáltatás központjaként értelmezhető cigándi könyvtár közelében.

Eszközbekzerzés bemutatása

Tevékenységs csoport	Eszköz megnevezése	Darabszám	Egységár	Indokltsága a projekt szempontjából, szakmai tartalomhoz való kapcsolódása
BIP munkatársak alkalmazása 17 településen, projekt iroda működése	laptop	18	120 000	A BIP megvalósítók mobil munkaeszköze, amit a szupervíziós alkalmazásokra magukkal tudnak vinni
BIP munkatársak alkalmazása 17 településen, projekt iroda működése	multifunkciós nyomtató	18	54 000	Az információs pontok, és a projekt iroda működéséhez
Szupervíziós összejövetelek (42 alkalom)	projektor vetítővászonnal	1	204 000	A szupervíziós összejövetelek alkalmával az előadók támogatására
BIP munkatársak alkalmazása 17 településen, projekt iroda működése	digitális fényképezőgép	18	16 000	Minden településen egyedi programok fognak megvalósulni, ennek dokumentálására mindenhol szükséges rendszeresíteni egy fényképezőgépet, továbbá egyet a projektirodába is.
BIP munkatársak alkalmazása 17 településen, projekt iroda működése	irodabútor	18	140 000	Az Információs Pontok, és a projektiroda egységes arculatának kialakításához biztosított csomag: íróasztal, forgószék, irattároló szekrény, tárgyalóasztal, 8 db irodai szék, 3 db számítógép asztal.
Információs, internet és IT mentor szolgáltatás a településeken	asztali számítógép monitorral, billentyűzettel, egérrel, és mikrofonos fejhallgatóval	51	88 000	Minden Információs Ponton 3 db internet eléréssel rendelkező számítógép, amely térítésmentesen a lakosság rendelkezésére áll, melyen az IT mentorálás megvalósul
Információs, internet és IT mentor szolgáltatás a településeken	wireless router	18	6 000	Internet szolgáltatás azoknak a lakosoknak, akiknek van saját wifi-t használó berendezésük, továbbá a turisták számára egy erős gesztus, hogy a térség összes településén van wifi spot.

Közösségfejlesztő munkatársak képzése

A BIP munkatársaival szemben a projekt céljai igen nagy elvárásokat támasztanak. Meg kell felelniük egyrészt:

- ❖ a Bodrogközi Többcélú Kistérségi Társulás tervezési dokumentumaiban szereplő célok megvalósításában konkrét térségi szintű feladatokat kialakító Közkincs Kerekasztal igényeinek.
- ❖ A Nemzeti Fejlesztési Ügynökséggel előzetesen leegyeztetett projekt javaslatban megfogalmazott feladatok teljesítését elváró projektmenedzsmentnek.
- ❖ Az „eredeti munkakör”, tehát a (mozgó) könyvtárosi teendők elvégzését megkövetelő szakmai vezetésnek.
- ❖ továbbá saját elvárásainak, amit annak a településnek a lakóival, és közösségépítésével szemben támaszt, amelyen él, és melynek elsődlegesen a részét képezi.

Ezen elvárásoknak való megfelelés olyan szerteágazó tudást, szakmai kompetenciát, felkészültséget kíván, melyre képzettség alapján senkit nem lehetne alkalmazni. A feladatok ellátása során érintett összes területen ugyanis képtelenség akár csak középfokú végzettséggel is rendelkezni. Felmerült, hogy egy akkreditált intézmény felkérésével, akkreditációval nem rendelkező felnőttképzések keretében szakterületenként 60-120 órában sajátítsanak el a közreműködők ismereteket. Amellett, hogy így kaphatnának legalább valamilyen tanúsítványt a képzéseken való részvételről, ami az önéletrajzukban a program lezárása után is mutatós, emellett a projekt 24 hónapja alatt számtalan olyan helyzet fog biztosan adódni, amelyre a 3-6 napos gyorstalpaló alatt nem sikerült megfelelően felkészülni, és így nem merül fel a megoldáshoz szükséges kreatív ötlet. A felnőttképzésekre szánt összeg egy részéből a különböző szakterületeken jártassággal, és kapcsolati hálóval rendelkező személyek (továbbiakban szupervizorok) a program haladását végigkísérve folyamat közben (on the job) adják át a szükséges ismereteket.

A BIP munkatársainak ezen túlmenően szükségük van alapvető kompetenciákra a megvalósítás során, ezek közül két elemi dolgot lehet kiemelni:

1. projektszemlélet, és operatív megvalósítás
2. alkalmazott informatikai ismeretek

Túl azon, hogy mindét területen végig rendelkezésre áll szupervízió, az 1. ponthoz kapcsolódóan egy 4 féléves projektmenedzser-asszisztens (55 343 01 0010 55 05), a 2. ponthoz kapcsolódóan pedig egy 7 modulós ECDL képzésre kerül sor. Az 1. ponttal kapcsolatosan felmerült még az alábbi szakmák közötti választás lehetősége is:

kulturális rendezvényszervező (52 345 02 0100 52 01), programszervező, turisztikai referens, idegenforgalmi szakmenedzser (55 812 01 0010 55 01), rendezvény- és konferenciaszervező (54 812 02 0001 54 01), marketing - és reklámügyintéző (52 342 01 0000 00 00), reklámszervező szakmenedzser (55 345 01 0010 55 06), közösségi-civil szervező (55 345 03 0000 00 00), mérlegképes könyvelő (54 344 02 0000 00 00), nonprofit menedzser (54 345 04 0000 00 00), nonprofit ügyintéző (54 345 04 0100 52 01), közösségi informatikai szolgáltató (54 482 02 0010 54 02), web-programozó (55 481 04 0000 00 00), webmester (54 481 03 0010 54 07), kiadványszerkesztő (52 213 01 1000 00 00), könyvtári asszisztens (54 322 01 0100 52 01), közművelődési menedzser (61 345 01 0010 61 01), közművelődési szakember II. (52 345 02 1000 00 00), közművelődési szakember I. (61 345 01 0000 00 00), közösségfejlesztő (52 345 02 0001 54 01), kulturális menedzser (61 345 01 0010 61 02), kulturális rendezvényszervező (52 345 02 0100 52 01), segédkönyvtáros (54 322 01 1000 00 00), újságíró I. (54 321 01 0010 54 03), újságíró II. (54 321 01 0100 52 05)

A fentiek közül több is van, mely szorosan kapcsolódik a program egyes elemeihez, azonban a megvalósítás helyszíne közlekedésileg elszigetelt (ténylegesen az egyik (2.) leghátrányosabb helyzetű kistérség), ezért elsődleges szempont, hogy a képzés helyben valósuljon meg (egy rugalmas szolgáltató segítségével, és extra anyagi javadalmazással). Az nem valósítható meg, hogy a projekt keretein belül (mivel nem csak a képzésről szól) mindenki más helyre járjon tanulni. Ennek a szempontnak az érvényesítése csak abban az esetben életképes, ha 1 tanfolyamot végez minden résztvevő. Mivel a kistérségben 17 közösségi-civil szervezőre szükség van ugyan, de ebben a minőségében egynek sem garantált munka a jövőben, ezért a választás a projekt-asszisztensre esett, melyre folyamatosan igény mutatkozik a térségben, és a településeken megvalósuló pályázati projekteknél, így ezen a területen a tizenhetek közül várhatóan többen jutnak kisebb-nagyobb munkalehetőségekhez jelen projekt lezárását követően is.

A képzések tematikái államilag, ill. nemzetközileg meghatározottak, ezekre nem kívánunk külön kitérni. A 17 résztvevő tekintetében a projekt-asszisztensi képzés 212.000 Ft/fő, az ECDL pedig 80.000 Ft/fő összegben került megállapításra vizsgadíjjal együtt előzetes árajánlat alapján. Itt érdemes még egyszer hangsúlyozni: mindkét képzés lebonyolítására helyben (a kistérségen belül) kerül sor.

Szupervízió

A 17 közösségfejlesztő munkatárs komplex feladatainak ellátásához szakai támogatásként, továbbá a kitűzött térségi szintű célok eléréséhez a tevékenységek összehangolására félévente 3 napos bentlakásos felkészítés, az első 3 hónapban hetenként, további 18 hónapban pedig havi rendszerességgel 1 napos szupervízió valósul meg. Az összejöveteleket minden alkalommal más helyszínen tervezzük megvalósítani ezzel is alátámasztva a projekt decentralizált térségi jellegét. Naponta 2 különböző területet érint a konzultáció 2 megfelelő tapasztalattal rendelkező szakember közreműködésével a projekt kitűzött céljainak megvalósításához kapcsolódóan a következő 7 területen: könyvtár, közművelődés, turisztika, média – kommunikáció, foglalkoztatás, informatika, pályázatírás – projektmenedzsment. A szupervízió melletti döntés a képzésekkel szemben abból a megfontolásból származik, hogy a programunk komplexitásának szempontjából rugalmasabb, progresszívebb, és hatékonyabb, mint egy tömbösített frontális információ dózis. A vállalkozási szerződés keretében közreműködő 3 fő egy napra 50.800 Ft-ot számlázhat, a megbízási szerződéssel foglalkoztatott további 4 főnek bruttó 40.000 Ft/nap összegű illetmény jár.

A projektmenedzsment és a szakmai megvalósítók

Projektben betöltött funkció	Név	Iskolai végzettség	Egyéb munkaviszony és munkáltató	Egyéb munkaviszony heti óraszám
Projektmenedzser	Linkner Tamás	Okleveles gépész üzemmérnök	-	-
Pénzügyi vezető	Göncziné Terjék Gizella	Üzemgazdász, képesített könyvelő	-	-
Projekt-asszisztens	Virgo Richárd	Érettségi	egyéni vállalkozó	40
Szakmai vezető	Majdanics Lászlóné	Könyvtáros, informatika tanár	-	-
Szakmai-asszisztens	Vicickó László	Érettségi	-	-
IT szupervízor	Terjék József	Vállalati tervező, képesített könyvelő	ügyintéző – Cigánd Város Önkormányzat	40
könyvtári szupervízor	Némethy András	Művelődésszervező	igazgató – Nagy Dezső Művelődési Ház	40
közművelődési szupervízor	Bordás István	Tanító népművelő	egyéni vállalkozó	40
média-kommunikáció szupervízor	Tóth Gábor	Érettségi	közművelődési dolgozó – Nagy Dezső Művelődési Ház	40
turisztikai szupervízor	Blanár Róbert	Művelődésszervező	irodavezető – Hegyköz Turizmusáért Egyesület	40
foglalkoztatási szupervízor	Dr. Szabóné dr. Nagy Szilvia	Jogász	kirendeltségvezető – Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat	40
pályázati szupervízor	Ablonczy Dániel	projektmenedzsment szakértő	alpolgármester – Cigánd Város Önkormányzata	40

A projektmenedzsment, és a szakmai megvalósítók közül senki nem tartozik a roma kisebbséghez. A projektmenedzser, a pénzügyi vezető, a szakmai asszisztens, és a szakmai vezető heti 40 órás munkaviszony keretében végzi tevékenységét, mindannyian egy másik projekt szeptemberi zárását követően foglalják el helyüket. A szupervizorok megbízási szerződés keretében, ill. vállalkozóként működnek közre átlagosan heti 1 órában (kéthavonta egy nap).

A BIP munkatársak közreműködésével megvalósuló kistérségi szintű programok

A 17 települést átfogó hálózati együttműködés a kistérségben példa nélküli. Nem hangsúlyozhatjuk eléggé annak fontosságát, hogy minden társult tag, a legkisebb falutól a Városig operatív közreműködőt delegál egy 24 hónapos programba, és a munkatársak kompetenciái és feladatköre támogatja a térségben több ízben megfogalmazott igények kielégítését. A Bodrogközi Többcélú Kistérségi Társulás stratégiai (tervezési) dokumentumaiban a különböző területeken kijelölt célok elérésében a szakmai vezető koordinálásával és a szupervizorok szakterületeket átfogó felügyeletével egyes kérdésekben érdemi haladást kívánunk elérni, másfelől pedig új kezdeményezésekkel hagyományt szeretnénk teremteni. A konkrét tevékenységek felsorolása előrevetíti a feladat összetettségét.

❖ Kistérség turisztikai arculatának kialakítása és fejlesztése

Egységes marketing stratégia, és program kidolgozása, továbbá a térségi Turisztikai Desztináció Menedzsment szervezet programjaiba való bekapcsolódás.

❖ Formális és informális együttműködések kialakítása, melynek célja az információkhoz való hozzáférés javítása, az aktuális lehetőségek jobb kihasználása, kapcsolati háló építés, és az intézmények elemzéseinek, kutatásainak, tanulmányainak a felhasználása és feldolgozása a közösségi munkatársak fejlesztése során. Együttműködésbe vont partnerek többek között:

- Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat, azon belül a
- BAZ Megyei Munkaügyi Központ Sárospataki és Sátoraljaújhelyi és Ricsei Kirendeltségei
- OFA Észak-magyarországi Irodája
- Norda – Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség
- Zempléni Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
- Türr István Képző és Kutató Intézet
- Autonómia Alapítvány

❖ Pályázati aktivitás növelése

Hazai és EU-s pályázati kiírások napi rendszerességű figyelemmel kísérése (pafi.hu), a társadalmi egyeztetésen lévő kiírások véleményezése (nfu.hu) a térség releváns szervezeteinek érdekeit képviselve, e potenciális pályázók számára a lehetőségek kiajánlása. Pályázati elképzelések, projektötletek kidolgozása a hazai és uniós pályázatok előkészítése, megvalósulásának elősegítése, támogatása.

❖ Térségi szintű tematikus események szervezése

Negyedévente mind a 4 mikro-térségi központban 1-1 alkalommal kerülnek megrendezésre a kisebb települések lakosságának bevonásával pl.: kulturális és közművelődési, közbiztonsági, környezetvédelmi napok, rendezvények az állampolgári részvétel és jogok, társadalmi re- integráció, hátrányos helyzetűek felzárkóztatása területein.

❖ Települések közötti vándorprogram

Olyan települési szintű rendezvény, mely településről-településre azonos tematikával kerül megrendezésre pl.: életviteli előadások és tanácsadás, egészségmegőrzés-egészséges életmód, roma családok társadalmi beilleszkedésének, valamint gyerekek iskolába való beilleszkedésének segítése, helyi és társadalmi érdekvédelem, helyi bűnmegelőzési - közbiztonsági programok, továbbá szenvedélybetegségek kezelése.

❖ *vállalkozói klubok, szakestélyek szervezése*

Előadások szervezése: adótanácsadás, pályázati információk, foglalkoztatás során igénybe vehető kedvezmények, juttatások. További célok: kapcsolatépítés, együttműködések kialakítása a térségen belül.

❖ civil klubok, szakestélyek szervezése

Szervezetfejlesztés, civil szerveződések és kezdeményezések segítése, a térségen kívüli, megyei hatáskörű civilekkel való kapcsolatépítés, a kistérségben civil közösségi képviselőket vállalkozók felkészítése.

❖ Kistérségen belül a híráramlás elősegítése, önálló újság (on-line és nyomtatott) megjelentetése

A településekről szóló hírek egymás közötti áramlása, a megvalósuló események, programok megfelelőbb reklámja segít a kistérséget jobban összekovácsolni, továbbá a létrejövő médium a megyei, ill. országos média felé határozottabban tud fellépni, híreket szolgáltatni.

A megvalósuló települési programok

Projektünk lényeges eleme a kis lélekszámú települések közösségi életének felélesztése, kulturális programjainak fejlesztése, ezzel a térség népességmegtartó erejének növelése. A nehéz gazdasági, társadalmi körülmények között a kisközösségek léte, kialakulása kulcsfontosságú a közmorál fejlődése szempontjából, értve ez alatt minden humán központú folyamatot a munkaetikától az emberekkel, való toleranciával, és nyitottsággal bezárólag. A Bodrogi Információs Pontokon dolgozó a helyben lakó közösségfejlesztési munkatársak tevékenységének legfontosabb része a települések kulturális-közösségi vitalizálása.

❖ Települési weblap szerkesztése

A települések számára fontos a megfelelő minőségű, aktualizált, optimalizált internetes arculat készítése, mivel korunkban egyre többek számára ez képezi az elsődleges információforrást.

❖ Települési eseménynaptár készítése egy éves intervallumra

A térségi programkínálattal összehangolt marketingtevékenység előfeltétele az adott évre vonatkozó programterv kialakítása.

❖ Az eseménynaptárhoz kapcsolódó cselekvési terv készítése

A programok megfelelő színvonalú megvalósításához szükséges a projektszemlélet, az előkészületek ütemezése, és a kidolgozott megvalósítási menetrend.

❖ A települési aktorok, önkéntesek, civil szervezetek felmérése

A közösségi rendezvények, események szervezéséhez, megvalósításához a potens magánszemélyek, és jogi személyiséggel rendelkező szervezetek összegyűjtésével, és támogatásával az aktív tevékenységekbe résztvevők köre bővül, továbbá a helyi humánerőforrás tapasztalatokkal, tudással lesz gazdagabb, ami az eredmények fenntarthatóságának egyik záloga.

❖ A település turisztikai arculatának kialakítása, fejlesztése – összhangban a kistérségi arculattal

A települési weblaphoz kapcsolódóan, továbbá az egyéb kiadványok, média megjelenések esetében is a dizájn kidolgozásán túl a település számára egyedi speciális téma kialakítása, mely egyfajta védjegyként különbözteti meg a környezetétől, mégis hozzájárul a kistérség imidzséhez.

❖ Helyi hagyományok, gyűjtemények, értékleltárak gondozása

A kulturális hagyományok dokumentálása, ápolása az egyik olyan értéke a térségnek, melyre mind a turizmust, mind a helyben élő embereket megerősítő bodrogi identitást építeni lehet.

❖ Települési kulturális programok, események szervezése

A lakosság aktivizálására, a többi településen élők bevonására, továbbá turisztikai tartalomfejlesztésként havonta 2 alkalommal megvalósuló kiállítás, előadó művészeti esemény, ill. települések közötti vándorprogram.

❖ A térségi újsághoz anyagok készítése

Önkormányzati hírek, vállalkozások, civilek, magánszemélyek bemutatása (portrék), stb. a kistérségi újság az egyes települések híreiből gyűjt csokrot, részben a helyi közösségfejlesztő munkatársak által generált eseményekből.

❖ magánszemélyek számára kis pályázatokon való részvétel segítése

A lakosok, elsősorban gyerekek, családok, alkotókedvűek közelebb kerülnek a korunkat jellemző finanszírozási konstrukciók megismeréséhez a néhány tíz, és százezer forint nagyságrendű pályázatok által, amelyek az anyagi hasznon túl az egyéni ambíciók, törekvések elmélyítésének lehetnek eszközei.

❖ IT mentorálás

E-ügyintézés (ügyfélkapu, netbank), és levelezések (önéletrajzok, motivációs levelek, ajánlatok) továbbítása, olyan tevékenységek, melyekkel kiválthatók olyan, hagyományos szolgáltatások, melyek csak a közeli városokban érhetőek el a gyenge közlekedési infrastruktúra igénybevételével, jelentős anyagi és időbeli ráfordítással.

❖ Kisebb közösséget érintő szabadidős programok

Az igényeknek, és a megvalósító munkatársak kompetenciáinak megfelelően pl.: film, mesedélutánok, kézműves foglalkozások, baba-mama klubok, önképző körök

A szakmai program megvalósításának várható eredményei

A program sikeres megvalósításától nem várunk kevesebbet, mint a települések önszerveződésének beindulását. Mindazok a fiatalok és idősek, akik megéreztek a közösségi aktivitás örömeit, akik ráébredtek, hogy az ország szegletében is van lehetőségük örülni, alkotni, boldognak lenni, talán nem vágnak többé elérhetetlen gazdagság után. A térség lakossága egyre jobban megismeri saját kultúrkörnyezetét, egyre többen érzik azt, hogy a helyükön vannak, és az ittlétüket célokkal töltik meg. A Bodroközi Információs Pontok hálózata referenciát jelent a térségi együttműködésre. A 17 közösségi munkatárs 2 éves szupervízióval facilitált team munkájának folyamán egy nagyon ütőképes operatív csapat állt fel, melynek néhány főből álló kemény magja térségfejlesztési feladatokban koncepciókészítéstől a nemzetközi programok megvalósításáig mindenben értékelhető teljesítményt képes nyújtani. A kistelepülések lakosai bármilyen kérdés esetén először a BIP irodát keresik fel, és többségük az internet segítségével keresi elsősorban a válaszokat. A térség folyamatosan megújuló arculatának és a változatos, jól reklámozott programoknak köszönhetően egyre több turista keresi fel zempléni, sárospataki, vagy sátoraljaújhelyi látogatásokkal egybekötve. Ennek hatására a térségi vendéglátó ipari szolgáltatások fejlődésnek indulnak.

A programhoz kapcsolható indikátorok:

A program keretében megvalósuló települési rendezvények száma: 408 db

A program keretében megvalósuló települési délutáni foglalkozások száma: 34 db

A program keretében megvalósuló komplex szolgáltató irodák (BIP) száma: 17 db

A program keretében foglalkoztatott közösségi munkatársak száma: 17 fő

A közösségi munkatársak által elvégzett akkreditált képzések száma: 17 db

A közösségi munkatársak által elvégzett OKJ-s képzések száma: 17 db

A program keretében megvalósuló szolgáltatásokat igénybe vevők száma: 1000 fő

A szolgáltatásokat résztvevők közül azok, akik pozitív visszajelzést adnak: 100 fő

Projekt kockázatainak és azok kezelésének bemutatása

1.	<p>A kistelepüléseken nem lesz a program elvárásainak megfelelő humánerőforrás.</p> <p>Mind a szakmai vezető, mind a szupervizorok egyaránt a településen lakó közreműködő mellett foglaltak állást, tehát mindenképpen helyben kívánjuk megtalálni a legrátermettebb embert. Nyilvánvalóan lesznek olyanok, akiknek az előzetes tapasztalatait, képességeit elmaradnak a többség által képviselt felkészültségétől, ezekben az esetekben a szakmai megvalósítók az első intenzív időszakban differenciáltan törekszik fejleszteni a lemaradókat, a hétköznapokon pedig külön mentorálni, felkarolni. A program lényeges szakmai irányultsága a kistelepülési handicap, tehát sok esetben előnyben kell részesíteni, ill. kiemelt figyelmet fordítani a leszakadóban levő részekre.</p>
2.	<p>A csőd közelében lévő önkormányzatok nem tudják az infrastruktúra üzemeltetését vállalni.</p> <p>Forrásteremtés szakmai gyakorlatként a környék vállalkozóit a vállalkozói klubok, szakestélyek keretében az esetlegesen hiányzó rezsiköltségek önkéntes támogatására hívjuk fel (mivel ezt megelőzi egy ingyenes szolgáltatásnyújtás, ezért erre a támogatásra – vélhetően – jó esély mutatkozik).</p>
3.	<p>A szakmai vezető és a szakmai asszisztens nem lesz képes koordinálni a 17 fő közösségfejlesztő munkatárs tevékenységét (elegendő idő és energia hiányában, nem szakmai tekintetben).</p> <p>A szakmai tartalomfejlesztés a 7 fő szupervizor segítségével fog történni, akik a saját szakterületükön kiemelkedő jártassággal, kapcsolatokkal rendelkeznek a térségben. A szakmai vezetőnek a folyamat, és a résztvevők koordinálása, ill. mentorálása lesz a feladata. Ezt segítő a napi kapcsolattartásra egy online elérhető ingyenes privát közösségi hálózat biztosítja a csoporton belüli interaktív kommunikációt, amivel valós időben kontrollálható a résztvevők jelenléte, és tevékenysége (www.chatter.com).</p>
4.	<p>A program keretében biztosított IKT kapacitás nem lesz elegendő az igények kiszolgálására.</p> <p>Amennyiben sikerül elérni az igények kibővülését a településen rendelkezésre álló kapacitást az önkormányzat közreműködésével elérhetővé kívánjuk tenni a jelentkezők számára (iskolák, művelődési házak, esetleg a polgármesteri hivatalok).</p>
5.	<p>A tervezett képzések elvégzése hátráltatja a szakmai megvalósítást, mivel jelentős mennyiségű időt von el a közösségfejlesztő munkatársaktól, tekintve, hogy a megvalósítás helyszínéül szolgáló LHH kistérség közlekedési infrastruktúrája és periférikus fekvése miatt ilyen szolgáltatások elég messze vehetők igénybe.</p> <p>Az előzetes megbeszéléseknek megfelelően mindkét képzést a kistérség központi településén, Cigándon kívánjuk megtartani, ami minden településről viszonylag könnyen elérhető figyelembe véve azt is, hogy a közösségi munkatársak közül némelyek rendelkezhetnek személygépkocsival, ami jelentősen megkönnyíti a közlekedést.</p>
6.	<p>A szerteágazó tevékenységek miatt nem jut elég idő egyes programelemek kidolgozására</p> <p>Mivel a projekt egyfajta tanulóidőszak a közösségfejlesztő munkatársak számára, ezért nem elvárás, hogy minden feladatot az első pillanattól kezdve tökéletesen</p>

elvégezzenek – a program végére biztosan kialakul, hogy kinek mely terület a legtesthezálóbb, amiben remélhetőleg további feladatokat is végezhet.

A projekt illeszkedése a kistérségi fejlesztési stratégiákhoz és az esélyegyenlőségi tervhez

A BODROGKÖZI KISTÉRSÉGI TÁRSULÁS RÖVIDTÁVÚ KULTURÁLIS ALAPELLÁTÁSI STRATÉGIÁJA 2010 – 2014

- ❖ a Bodrogi Kistérség általános elmaradottságának javítása a kultúra erejének felhasználásával
- ❖ Új kezdeményezésekkel, együttműködésekkel, a közművelődés, kultúra, és múzeumi tevékenység területeinek összehangolása, az összefogásban rejlő lehetőségek kiaknázása
- ❖ A gazdag kulturális hagyományokkal rendelkező, és viszonylag érintetlen bodrogi értékek feltárása, összefogása, széles körű népszerűsítése
- ❖ Civil és vállalkozói aktivitás ösztönzése a kultúra és közművelődés területén
- ❖ A 17 település történelmi, kulturális értékeinek feltárása, összegyűjtése
- ❖ Rendezvénynaptár összehangolása, szerkesztése
- ❖ Szolgáltatás jegyzék elkészítése (szálláshelyek, vendéglátó helyiségek jegyzéke)
- ❖ Weblap és adatbázis elkészítése
- ❖ Kistérségi szintű újság megjelentetése
- ❖ Nagyobb volumenű rendezvények szervezése, lebonyolítása, kistérségi szintű kiterjesztése
- ❖ Marketing anyagok készítése
- ❖ Régi hagyományokat ápoló művészeti csoportok feltérképezése, újak segítése
- ❖ Körműsorok, színházi előadások szervezése
- ❖ A Kistérség önálló arculattal rendelkező kulturális megjelenésének kidolgozása

KISTÉRSÉGI TERVDOKUMENTUM - ÁROP 1.1.5/B

SWOT elemzés

erősségek	lehetőségek
<ul style="list-style-type: none">- Kulturális értékek<ul style="list-style-type: none">- Gazdag épített örökség és kulturális hagyomány és kultúrtörténeti emlékek- A gyökerekhez való ragaszkodás- Humán- és közösségi erőforrások<ul style="list-style-type: none">- Szabad kihasználatlan munkaerő kapacitás- Jól működő szakmai munkaközösségek	<ul style="list-style-type: none">- Piaci folyamatok alakulása<ul style="list-style-type: none">- Felnőttképzési és átképzési programok támogatása- Telekommunikációs infrastruktúra üzleti alapú bővítése- Társadalmi folyamatok alakulása<ul style="list-style-type: none">- Megerősödő civil közösségek
gyengeségek	veszélyek
<ul style="list-style-type: none">- Gyenge helyi gazdaság<ul style="list-style-type: none">- A vállalkozások indításához és fejlesztéséhez	

szükséges információ és ismerethiány - Kevés a minőségi szálláshelyek száma - Turisztikai marketing hiánya, kiépítetlen információs rendszer	
---	--

Komplex Társulási Esélyegyenlőségi Program 2011.

KOMPLEX BEAVATKOZÁSOK

- ❖ Hátránykompenzáló program kidolgozása, amely mérsékli a nők munkavállalási, a jövedelmi és a nyugdíjlehetőségek férfiakkal viszonyított negatív eltéréseit, és a nagyobb terhek elviselése miatt kialakult problémákat.
- ❖ A médiában és a közszereplők között az életkori arányoknak megfelelő jelenlét biztosítása, valamint az idősek médiamegjelenésének fokozása; az idősödés kérdéseiről, az idős emberek problémáiról való tájékoztatás és az idősek médiahasználatának támogatása.
- ❖ Az aktív társadalmi beilleszkedés helyi és közösségi programjainak kidolgozása az idős és idősödő emberek alkalmazkodási képességeihez igazítva.
- ❖ Elektronikus közszolgáltatások kiépítése

